

SLOVENSKI NAROD

Inškrta vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petit & 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petit vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravnštvo: Knastova ulica štev. 5, pritličje. — Telefon štev. 304.

Uredništvo: Knastova ulica štev. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Spor radi posvetne šole.

Francoska republika je že davno pred svetovno vojno uvedla laiške šole ter izvedla ločitev cerkve od države. S tem je uredila medverske odnose svojih državljanov ter odredila republiki vlogo, ki lahko zadovolji vse stanove, vse veroizpovedi, skratka celo skupno prebivalstvo. V državi, kjer nastopajo razne veroizpovedi, razen tega tudi različna svetovna naziranja, kajti tudi ta se morajo zaščititi, ni mogoče dodeliti eni veri vseobvladujoče stališče ter podrediti n. pr. solo ter družbo premoči katoliške cerkve. — Šola kot državna institucija velja vsem državljanom brez razlike veroizpovedanja! Radi tega se mora omejiti zgolj na laiške predmete. Logično pa je, da mora šola privzgajati tudi srbo-slovene civilne dolžnosti, torej zmesil za skupno državno in družabno življenje. Brez tega civilneg. in moralnega pouka bi se omladina ne mogla zadostno pripraviti za pornejše življenje in delovanje v območju države. Obenem pa so francoski zakonodajalci izrecno prepovedali mešati v ta civilni in moralni pouk kakršnekoli brez erka ali protiverske primesi in so tem zopet dokazali, da je pri uvedbi laiške šole ter splošne ločitve države od cerkve odločevala samo načelna volja urediti odnose med državo in raznimi veroizpovedniki, odnosno cerkvami ter osigurati splošnost absolutno, medsebojno duševno svobodo. Tudi s stališča individualizma je ta ureditev naravnost vzorno idealna. Cerkve so od nekdaj pritiskele na poedincu in mu jemale notranjo svobodo. To ni morda v načelnem bistvu verstev v cerkvah kot takih, marveč je posledica pregorečega nastopanja cerkvenih in verskih predstnikov. Je to bilo tako v srednjem veku in je še danes povsod, kjer ima cerkev in verstvo na javnost premičen vpliv. Država mora jamčiti tudi osebno, individualno svobodo, ko je ščiti verstva in cerkev med sabo!

Te stvari so se uzakonile v Franciji pred vojno. Ko je s svetovno vojno francoska republika zavejala Alzacio in Lotaringijo, je naravno raztegnila državne zakone tudi na ti dve pokrajine in med drugim uvedla tudi laiško šolo.

Proti temu so se sedaj uprli francoski kardinali. Pred tednom so izdali prav rezko in odločno pisano okrožnico, kateri obsojajo laiške zakone in ločitev cerkve od države, kar imenujejo pravico za splošno brezversko preobrazbo človeške družbe. V okrožnici zanikajo temeljne principe laiške šole, češ da pripravlja ložitev življenja od verstva. Z laično šolo se po mnenju teh kardinalov verstvo loči od družinskega, javnega, političnega, mednarodnega in socijalnega življenja. V javnosti se ustvarja vtis, kakov da je treba družbo ločiti od cerkve in vere. Vera in cerkev, vsaj katoliška, pa ne more pristati na tako ločitev. Po mnenju teh kardinalov zahteva katoliška cerkev in vera, da prepoji s svojimi oblikami in resnicami vse zasebno in javno življenje, od družinskega, do šolskega, javnega, socijalnega in političnega delovanja.

Jasno je, da nastopa v taki okrožnici znova tista prastara katoliška zahteva po primatu, prvenstvu verstva in cerkve nad vsem javnim in političnim življenjem, ki je nekoč vladalo in obstajalo v srednjem veku in ki se je končno posrečilo obvladati in odstraniti v novejši dobi. Katoliško stališče velja, seve samo relativno, kadar je država enoverska, samokatoliška, ne velja pa, ko v državi živite in delujeta dve cerkvi ali pa nastopajo številnejše cerkve. Tu je zahteva po katoliškem primatu istovetna z nasiljem proti drugim cerkvam. Toda tudi s stališča individualne svobode žčeti, da se ohrani brezkonfesionalni značaj države in da država prejkoslej zajamči princip absolutne svobode poedinčevega duhovnega življenja.

V okrožnici francoskih kardinalov vidimo razven tega še princip, ki je ikdaj ne samo pravilnemu razvoju Sloveške družbe in poedinca, ampak v

Obračun s komunističnim rovarstvom v državi

Nadaljevanje verifikacijske debate. — Uničenja obsodba komunizma. — Notranji minister razkrinka Radiceve zvezne z ruski bol'seviki. — Radicevci pravijo, da o teh zvezah do danes še niso ničesar vedeli!

Beograd, 26. marca. (Izv.) Narodna skupščina je včeraj nadaljevala verifikacijsko debato. Razprava je potekla precej mirno. Omenjeni je bil dva načelna govor. Pristaž Hrvatske zajednice univ. prof. dr. Ladislav Polić je skušal z državopopravna strašica upravičevati politiko HRSS, naslagajoč, da se proti postlancem te stranke ne more uporabiti zakon o zaščiti države, ki sploh ne odgovarja ustavi. Dr. Polić je odobril, al sklep zagrebskega sodnega stola, na podlagi katerega je bil odlokovan predlog državnega pravdništva glede preizvirov proti dr. Mačku in tov. Šim. Njegova izvajanja je stvarno pobijal minister javnih del Nikola Uzunović, ki je posebno pesvral, da je dr. Polić v svojem govoru popolnoma jasno priznal, da je Radiceva stranka postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje pravice, da se popravi sreje spščati. Gresje, ali je kak zakon ustanavljeni ne. Opozoril je Polića tudi na to, da so za ta zavod glasovali Ljuba Davidović, Kosta Tijmotijević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Vojko Marinković in še mnogi drugi demokrati, ki so sedaj zvesti zaveznic Stjepana Radiceva postala član III. internacionale s tem, ker je pristopila k seljaški internacionali v Moskvi. Glede neustanovnosti zavoda o zaščiti države je Nikolai Uzunović naglašal, da naša ustanava sodiščem v lastem, ki uporablja zakon, ne daje prav

Intervencija zastopnikov industrije pri vladni.

— Beograd, 26. marca (Izv.) V torek in včeraj je večljanska deputacija industrijev intervenirala v Beogradu pri ministru predsedniku Pašiću, pri ministru trgovine in industrije dr. Surminu in pri ministru vojne in mornarice Trifunoviću radi carinske zaščite naše industrije. Deputacija načeljuje beogradski industrijev in predsednik Centralne industrijskih korporacij Bailoni, Slovensko zastopajo v deputaciji podpredsednik Centralne industrijskih korporacij dr. Fran Windischer, tajnik Zveze industrijev v Ljubljani dr. Golia in veleindustrije Andrej Jakšič. Deputacija se je zglašila tudi pri ministru za šume in rudnike dr. Gregorju Žerjavu glede rudarske produkcije. Včeraj je bila pod predsedstvom dnia. Frana Windischerja anketa, na katere so tudi razpravljali o zaščiti rudarske produkcije in o tuji konkurenči. V ministrstvu trgovine in industrije se je vršila v petek konferenca, ki bo obravnavala vprašanja prisilne poravnave.

Države ne bodo poklerikalili duhovniki iz Slovenije!

Srbski odgovor na Smodejeve izpade in nesramnosti. — Kakor da bi govoril satan! — Vprašanje balkanizacije. — Slovenija naj izbira: Jugoslavija ali Avstrija in Italija.

V Beogradu, 24. marca.

Izjava klerikalnega poslanca Frana Smodejeja, da hoče klerikalna stranka obvarovati Slovenijo pred »balkanizacijo«, ki ji baje grozi s strani Beograda; je vzbudila v srbski javnosti vihar ogorčenja. Beogradski listi z vso odločnostjo zavračajo podikanje, kakor da bi Beograd hotel Slovence »balkanizirati« in izvajati:

»V našem parlamentu se je te dni po kazalo, koliko je mržnje in koliko je strupa v dušah gotove gospode, ki si prisvaja monopol braniteljev vere in katoliške cerkve.

Ko je govoril neki duhovnik (Smodej), narodni poslanec iz Slovenije, je sipal iz svojega govora takšno mržnjo, takšen strup in otov, da je vsak v skupščini dobil vtip, da vidi in postuša samega satana, a ne Kristusovega vojščaka ljubezni in bratstva. Da bi svojo mržnjo še močnej podeljal, je ta pop izjavil, da morajo čuvati Slovenijo, da bi se ne balkanizirala!

Ako je Sloveniji po mišljenu tega rimskokatoliškega duhovnika tolično ležeče na tem, da se ne »balkanizira«, ji je v tem oskrbi na razpolago zanesljivo sredstvo proti tej znesreči: nej se loči od Balkana in naj se vrne v krilo majke Avstrije ali pa strica Mussolinija! Tam bi ji bilo nemara bolje!

Mi Balkanci pa so homoj že znali čuvati, da nas takši popi iz Slovenije ne pokleri, kajjole!

DVOJNI MANDATI.

— Beograd, 26. marca, (Izv.) Nekateri poslanci, ki so bili izvoljeni v več volilnih okrožjih in katerih mandati so bili potrjeni, so že odložili svoji drugi mandati. Verifikacijski odbor le na podlagi izjav dočasnih poslancev pozval v skupino še naslednjem poslanskim kandidatom: Ljubo Živkoviča odvetnika v Beogradu, ker je beogradski mandat odložil Nikola Pašić, Ljubo Živkovič je intimen prijatelj Pašićev in eden vplivnih voditeljev narodno-radikalne stranke. Ker je Nikola Pašić odložil tudi banjaluški mandat, pride na njegovo mesto prota Dušan Kecmanović, samostojni demokrat iz Banjaluke. Koroščev mandat v volilnem okrožju Ljubljana-Nova mesto prevzame urednik »Slovenca« Fran Kremžar. Kakor zatrjuje, namevara dr. Korošec, za sebe obdržal ljubljanski mandat. Njegov mandat na Štajerskem doslej še ni potrjen. Nadalje so pozvani v narodno skupščino radikal Osman Atanović, trgovec iz Pristine, Romun Joca Žan, odvetnik iz Albunarja Stojadnovičev mandat, radikal Petar Petrović iz Jončića, Samoel Schumacher, evangelijski pastor v Žemunu in Murat Držović, trgovec iz Belega polja. Muslimanski parlamentarni klub je sklenil, da odstopi

dr. Spaso sarajevski mandat Izmetu begu Kapetanoviću.

JAPONSKA GOSPOSKA ZBORNIČA PROTI SPLOŠNI VOLILNI PRAVICI

— London, 25. marca. Iz Tokia javljanje: Večina gospodske zbornice se je izrekla proti uvedbi splošne volilne pravice. Zato so pristaši splošne volilne pravice predeli velike demonstracije in vdrli v gospodarsko zbornico, kjer so pretepli več članov zbornice. Gospodska zbornica je nato sklenila, da stavi z dnevnega reda vprašanje volilne pravice, ker jo notranji minister ni hotel braniti pred demonstranti.

TEŽKA ŽELEZNIŠKA NESREČA V FRANCIJI.

— Pariz, 25. marca. Pri postaji Poitiers se je dogodila težka železniška nesreča. S tira je skočil brzovlak, razbitih je bilo več vozov, senator de Bidout je na mestu obstal mrtve, poleg njega so bili še trije drugi potnikov mrtvi. 10 potnikov je bilo težko ranjenih.

— Pariz, 25. marca. Listi zelo obširno poročajo o veliki železniški nesreči, ki se je pripetila pri Poitiersu. Lokomotiva in več osebnih vozov je skočila s tira, se prevrnilo v globok jarek ter se popolnoma razobil. Ved potnikov je bilo mrtvih in težko ranjenih. Mrtvi senator de Bidout je pripadel demokratski levici v senatu.

— Pariz, 25. marca. (Havas.) Pri železniški nesreči pri Poitiersu je bilo pet oseb mrtvih in 40 ranjenih.

STRAŠNA EKSPLOZIJA V HAMBURGU.

— Hamburg, 25. marca. (Izv.) V pristanišču se je danes zgodila strašna eksplozija na nekem parniku, ki ga je 15 delavcev popravljalo. Kako je nastala eksplozija, se ni popolnoma jasno, vneni so se plini, ki so povzročili silovito eksplozijo. Do 80 m dolgi parnik je popolnoma razneslo. Eksplozija je povsem razmesnila 10 delavcev, ki so bili zapošleni na parniku. Pet delavcev je bilo težko ranjenih. Okoli pet centov težkega mačka je eksplozija vrgla na suho.

PISATELJ BETTAUER UMRL

— Dunaj, 26. marca. (Izv.) Policijska korespondenza javlja: Izdajatelj tednika Bettauer Wochenschrifte Hugo Bettauer je danes zjutraj umrl.

Kakor znano, je bil Bettauer žrtev atentata, ki ga je izvršil nanj neki Oton Rohstok, zohi in tehnik dne 10. t. m. Rohstock je Bettauerja na njegovem stanovanju postavljal oddal na njega več revolverskih strelov. Bettauer je najprej izdajal tednik »Osi in ona«, kjer je pisal razne erotične in mestoma zelo laskivne članke.

ZABAVNI VECER »ZVEZE GOSTILNICKARIEV IN KAVARNARJEV« — danes, v četrtek ob 1/2 21. zvečer v vseh prostorih »Kazine«. — Po polnočni ples. — Občinstvo vabimo. — Obleka promenadna.

Ljubljanskemu trgovstvu v znanje!

Na opetovane pozive v nekaterih časopisih izjavljjam, da je načelstvo gremijalnega trgovcev v Ljubljani na kolektivno vlogo glede sklicanja izrednega občnega zbora, ki sta jo v imenu gremijalnih članov dne 14. t. m. vložila pri obrtni oblasti in gremiju gg. Uran in A. Kregar, sklical ekssekutivo, na kateri se je po vsestranski razpravi sklenilo odstopiti zadove obrtni oblasti v odločitev.

Občna oblast je zahtevalo po sklicanju izrednega občnega zbora z odlokom dne 21. marca t. l. št. 6655/25. II. zavrnila z ugotovitvijo, da niso za sklicanje podani postavni predpogojni niti v formalnem kakor tudi ne v meritornem oziru.

Obveščam o tem vse gremijalne člane s pripomočko, da je to zadevni odlok z obširno utemeljitvijo članom v uradnih urah v gremijalni pisarni na vpogled.

V Ljubljani, 26. marca 1925. — Fran Stupica l. r. načelnik »Gremija trgovcev v Ljubljani.«

OSKAR H.:

Razpad carstva

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

To grožnjo je spremšil pogled, da je sluga spreletela zonu. Odšel je, da izvrši povelje. Nadvojvoda se je zopet vlegel na divan, žvižgal arijo iz neke znanje opere in pričakoval naročene svečenice ljubezni. Vedel je, da se bo stvar, kakor veste o požaru, razširila po vsem Dunaju in da pride po ovinkih celo na cesarjevo uno. Potem je bil gotov Škančal, katerega je hotel imeti. Pokažati je enkrat hotel, da ne spoštuje cesarjeve vole. Več se mu ni moglo zgoditi, kakor se mu je že zgodilo in cesar se bo gotovo izogibal, da bi mu napravil drug enak prizor, saj je bilo znano, da se je vladar vedno po možnosti izogibal vsačkih osebnih razračunavanj. Toda celo nevarnost, da bi ga cesar v drugi pozval v avdijenco, ga ni mogla zavirati, da bi ne izvedel svojega načrta, da hoče, kljubovaje cesarju, živeti najskandaloznejše življenje.

Strežal, ki se je vrnil, je vprašal, ako sme sprehjeti povabljenie darine k njegovemu cesarski visokosti. Se vedno se je nadejal, da njegov gospo-

dar prekliče svoj prvotni ukaz. Nadvojvoda se je vrazdoščeno dvignil in zaklical: »Kaj še sprašuješ, saj sem ti vendar dal to povlej!«

Bili sta to dve prekrasti devojki, ki jih je strežal pripeljal, v kipi postavlji polnih oblik, tipični Dunajčanki v prelestrem svojem pojavi. Sam značilen usmev na njih licih in izvajajoč pogled sta izdajala njuj nraystveno propadlost. Nadvojvoda je znan s prijaznim sprejemom pregnati pravno zadrgo obeh deklet, ki sta se takoj vživeli v svoj položaj in se vedli docela neprisiljeno. Kosilo, ki ga je serviral lakaj, jima je silno teknilo. Ko je bogato tekoči šampanjec razgrpel njih glave in odpraval vse pomiske, je zavladal pravi bakanal. Razposajen smeh, kričanje in petje je odmevalo po dvoranu. Šum in hruš je prodiral skozi stene in alarmiral vso palačo.

Devojkama je postala oblike odveč in zavedajoč se svoje telesne lepote, sta odložili svoje bluze, da so bile vidne gole njih grudi. Nadvojvoda je smeje dovolil to brez sramnost. Njegova nohotnost se je vzbudila na vabljeni prelestenosti njiju kreteni, ko sta se prijeli za roke in zaplesali po dvoranu. V ekstazi splošne razdraženosti si je stregal oblike s telesa ter skočil med plesalki, ki sta, hilitate se, kričali in zbežali v kot dvorane. V prečernem razpoloženju so se jeli loviti in tekali preko miz in stolov, divanov in našlanjačev, nastala je divja orgija, ki je povzročala strežaju-

Nadvojvoda se je stal zunaj ob vhodu v sobo nas straži, zonu v vseh udih . . .

Ko je drugo jutro grof Wolkenstein prišel k nadvojvodu, da mu poroča, ga je našel v strašnem razpoloženju.

Ali že veste, Wolkenstein, da sem dobil na ukaz njegovega veličanstva dopust na nedoločen čas? Lahko pripravite službene akte, da jih izročimo brigadi.

Adjutant je vstrajal v svoji službeni poziciji. »To je najvišja nemilost, cesarska visokost,« je vzkliknil.

»No, seveda! Pričakoval sem to. Sicer pa ne zrite tako konsternirano v svet. Vesel sem, da sem za nekaj časa razrešen službenih dolžnosti. Hočem veselo živeti in nečem, da bi bil vedno za mano vzgojitelj s svojo palico. Pričel sem živeti že včeraj. Wolkenstein, in če o tem izve starce, bo zopet grmelo in bliskalo. No, pa meni je prav, ako se starec tako razjezi, da bo od gneva zelen in žolt.«

Grof Wolkenstein se je ugriznil v ustnico. Ta človek, ki je onečastil ime oficirja in princa, ga je držal v železnih sponkah. Samo v njegovih službi je mogel biti bližu tajno ljubljenu ženskemu bitju in bdeti nad njim. Hladno in službeno ga je vprašal:

»Kako je z mojo službeno razporedbo, cesarska visokost?«

zoriti Wagnerjeve opere »Le trépuscult des dieux« (Götterdämmerung). Wagnerjeve opere so preveč dolgovzerno. Nadalje, in to bo nemara bistven razlog, je veliko Wagnerjevih napevov, fraz, harmonij že prešlo v splošno last. Pristno wagnerjansko občutje se je nekako razblinilo, kakor nekoč za časa Mozarta ko so se njegovi menueti na vse mogoče načine varrali, da je potem vselej tega manjvrednega blaga izgubil sam Mozart na zanimivost in vplivnost.

Julijnska krajina.

Proslava šeste obletnice ustanovitve italijev v Trstu

ni potekla tako sijajno, kakor so vodili prizakovali. Zasedel je zdaleč le bila vožnja po železnicah značaja za 60 odstotkov, ali želenega dotoka k pravoslavju ni bilo. Iz stare Italije došli govornikom Mazzolini, znati pravoslavju po vsej Evropi. To je priznal celo v Zavetniku, da je klerikalni program tudi dejansko katoliški! Evon. n. pr. glede socijalne programa, o katerem se je trdilo, da izhaja iz bistva katoliške vere, kaj privabilo francoski kardinali!

Ce bi se pa bili klerikalci po vojni dokopali do moči, kakšno diktaturo v socijalnem oziru bi bili izvajali klub na prostoru, ali nekaj drugačno?

Sedaj pa so izdali francoski kardinali spomenico, v kateri se zagajajo proti laiki Šoli. V spomenico so vpletli tudi lale, strankam, da so reakcionarne, socijalne nazadnje, dasi so te stranke obratno uzakonile najmodernejše socijalne zakone, kar jih poznajo Evrope. To je priznal celo v Zavetniku, da je klerikalni program tudi dejansko katoliški! Evon. n. pr. glede socijalne programa, o katerem se je trdilo, da izhaja iz bistva katoliške vere, kaj privabilo francoski kardinali!

Ce bi se pa bili klerikalci po vojni dokopali do moči, kakšno diktaturo v socijalnem oziru bi bili izvajali klub na prostoru, ali nekaj drugačno?

— Mestni proračun za 1925.

Trstu je bil sprejet v zadnji seji občinskega sveta. Znača 166.779.540 lir v dohodkih in enako v izdatkih. Zanimivo je bilo poročilo o dobrodelnosti v traškem mestu. V nobenem drugem italijanskem mestu se ne žrtvuje v ta namen toliko, kolikor v Trstu. Izdatkov za ubožnico in za bolnico za kronične bolezni je 4.900.000 lir na leto. Izrekla se je želja, da bi se dobrodelnost organizirala tako, da bi se iz prostovoljnih meščanskih prispevkov napravili fondi, ki bi lahko dosegli velike svete. V Milanu ima mestno dobrodelno društvo fondov za 50 milijonov lir. — O boju proti jetiki se v zadnjem času mnogo razpravlja na političnih mestih. To dni je imel predavanje o tem-predmetu sen. Maragliano. Jetika je precej razširjena v tržaškem mestu. Lanj je umrl za jetiko 800 oseb.

Poslanec Banelli je slov. poslancu dr. Besednjaku v rimskem parlamentu prekinil z opazko, da naj vede jezik pri razpravah na sodnih mizah misli na to, da so se moralit italijanski paratje proti sodnikom, ki je šlo za njihovo življenje. Banelličeva opazka je bila neumestna. Ako se je v vojnem času proti kakemu Italijani vršila kakšna razprava potom tolmač pred vojno sodnije, ne more služiti to kot argument za pobijanje zahteve da se ima na sodnih s Slovenci razpravljati po slovensku! V Primorju se je pod Avstrijo vsal: Italijan lahko posluževal svojega jezika pošodski po vseh sodnih mizah, tud v čisto slovenskih okrajih. To je ohromljeno Italijanom. Slovencem pa je dočela odvzetja možnost, rabiti slovenščino v sodnem postopku. To je velika kritika, katero naj italijanska vlada odvzame Slovencem in jim pripusti rabo domačega jezika. Za ljudstvo bo to prav, stroškov bo manj in sodno uravdovanje se bo značilno izboljšalo. Posl. Banelli naj vpošteva, da gre čestokrat za velike interese Slovencem pod sodniki pa ti interesi niso prav zastopani, bači radi same italijanske! Fašizem se lahko proslavi v Julijski krajini, ali samo s pravico! Proti krivici se bodo Slovenci borili dalje, dokler bo treba!

— Istar, simfončno pesem iz asirskega sveta, ki jo je uglašil Vincent d'Indy, so vprzorili na pariški operi v reprizi s slavnim plesalko Ido Rubinstein. Dekoracije je dovršil ruski inzenjer Bakst, ki je nedavno umrl. Kritika hvali ponovno to d'Indyjevo delo, ki ga stavi poleg Florent Schmitta med najboljše naslednike in naštevajoče Debussyjeve in Deodat de Séveracove glasbene siner med Francozi.

Gospodarstvo.

Dividende in valute.

V zadnjih tednih se opaža stalno pada naše valute na inozemskih borsah. Našlo je torej vprašanje o vzroku tega padanja. Strokovnjaki pravijo, da padanju ne more biti vzrok kak reguleran gospodarski pojav. Činiteli, ki vplivajo na našo vladivo, so pri nas ugodni. Uvodne so državne finance, ki so aktivne, odnosno uravnovese. Ugodna je trgovska bilanca, ki je visoko aktivna. Izvoz je nadkritički lanskoletni uvoz za 1 milijard in 300 milijonov dinarjev. Uvoz se tudi sedaj čedalje bolj omejuje. To je razvidno iz bortiga prometa, ki sta stalno pada. Promet na beogradski boriži na primer ne prekorači tedensko 50 milijonov dinarjev. Povpraševanje po blagu je malenkostno. Vendar se čuti ponudba dinara na blago, dasi živimo v času splošnega pomajanja gotovine in pa slabega uvoza. Kot velik vzrok padanja naše valute navajajo nekatere strokovnjaki vnovjevanje in izplačevanje dividend naših večnih denarnih in industrijskih podjetij. In sicer dividend, ki se nahaja v rokah inozemcev. Inozemski kapital se je že precej razširil po naši državi. Cenijo ga na 10 milijard dinarjev. Če računamo za te kapitale 10% rentabilnost, najdemo, da pride vsako leto na dividende inostrevec do 1 milijarde dinarjev. Ta milijarda dinarjev gre iz naše države v žep inozemskih kapitalistov. Tu trčimo torej na otok denarja iz naše države, ki mora po gospodarskih zakonih izvajati valutno reakcijo in potlačiti naš dinar nazaj, padanju. Ti strokovnjaki pravijo, da bi se morallo za to vprašanje posibrigati naše finančno ministrstvo, ki da bi naj vodilo natančne zapiske tujega kapitala v naši državi in splošnih transakcij, pri katerih je udeležen inozemski kapital. V tem oziru veljajo že tudi neki predpisi, ki pa se ne vpoštevajo v vsej strosti. Nadzor, ki ga sedaj vrši finančno ministrstvo nad bankami, naj se v tei smeri poostri. Finančno ministrstvo bodi v stanu, da napove natančno sveto, ki odpade letno na dividende inozemcem, fin. ministrstvo naj veza iznos dividend, ki romajo v inozemstvo vsako leto in ki vplivajo na stanje dinarja na jugoslovenske valute sploh.

—g Finančna transakcija Trboveljske premogokopne družbe. V poročalu o tej transakciji pravi Slavenska banka: Trboveljska premogokopna družba razpolaga z znatnimi svotnimi gotovinami, ki neprestano naraščajo, namerava vse svoje terjatve koncentrirati v tuzemstvu in zato je bila sprožena misel, da si osigura kontrolo kaževega bančnega podjetja. Ta priloznost se je nudila zdaj z izmenjavo delnic.

—g Dobave. Direkcija državnega sudnika v Brezi sprejema do 6. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg mila za perilo in do 10. aprila t. l. glede dobave 150 kg bele kovin. Oglas v natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interensem na vpogled.

—g Rekordni poset praska velesejma. Takoj prvi dan je posetilo letoski mladinski velesejem v Pragi 60.000 oseb. To je rekord, ki so ga dosegli praski velesejmi. Drugi in tretji dan se je razvila živahnna kupčina. Tudi iz Jugoslavije je prispeval mnogo trgovcev, ki se zanimajo zlasti za brušeno steklo, steklene izdelke in klobuke. Uprava velesejma je pripravljana, da bo uspev prav dober.

—g Dobave. Direkcija državnega sudnika v Brezi sprejema do 6. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg mila za perilo in do 10. aprila t. l. glede dobave 150 kg bele kovin. Oglas v natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interensem na vpogled.

Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računske in drugih strojev LUDOVIK BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica

Otvoritev trgovine.

Usojam si cenjeno občinstvo vladno obvestili, da sem otvorila 26. marca 1925 v Streliški ulici štev. 22 (v hiši staroznane Turkove gostilne za Gradom) trgovino s specerijskim, delikatesnim, materijalnim in mešanim blagom.

Priporočam se za čim večji obisk in zagotavljam tenjene odjemalce, da jih budem postrezala točno in solidno z najboljšim blagom.

Z odličnim spoštovanjem

Ana Turk

Industrijska, obrtniška in trgovska podjetja, ki nudijo popolno varstvo v vknjižbo in z zastavo zalog blaga, tudi posojila oziroma držabniko ali kupce. Ponudbe sprejema in pojasnila daje

Gospodarska pisarna, dr. z o. z.
Ljubljana, Wolfsova ulica 1/I

28 L

Bolezni na pljučih.

Tisoče izločenih.

Zahajevate takoj knjigo o moji novi umetnosti branjenja, ki jih je že več rešila. Pomaga pri vsem načinu življenja, da se bolezni hitreje ozdravi.

Nočno znojenje in kašel prestane, telesna teža se povzeta ter po splošnem poapnenju preneha bolezni. Resni možgi zdravnik znanosti potrjujejo resnost moje metode ter jo radi priporočajo. Cim preje počnete z mojim načinom branjenja, tem bolje.

Popoloma zasteni
dobjite mojo knjigo, iz katere dobite mnogo koristnega znanja. Ker razpoloži moj založniki vsega samo 10.000 komadov zastoni, pišite tako, da tudi Vi prideži v krog srečnih dobitnikov te knjige.

Adresa: August Märzke,
Berlin - Wilmersdorf, Bruchsalerstr. 5, Abt. 861

Srebrne krone
kupim. — Ponudbe pod »Placam dobro 68/L na upravo Slov. Naroda«.

Cebulček in česen
nudi nejcene Sever & Ko. Ljubljana

Ivan Magdič,
krojač, Ljubljana, Gle-
daliska ulica 7 — se pri-
poroča za spomladno se-
zono. 57/L

Najceneje
se podpletajo raznovrstne nogavice. — Pred Škofijo 1/I. 60/L

Predtiskanje
ročnih del najmodernej-
ših vzorcev po izvanredno
nizkih cenah. — Pred
Škofijo 1/I. 61/L

Prodam voz z diro
na peresih, oljnate osi,
srednje močan, pripraven
peschno za trgovino. —
Mihael Rihtar, Dob, Dom-
žale. 839

Trgovina čevljev
v sredini mesta Grada,
prvovrstna zalog, z naj-
boljšimi odjemalci, vsled
odpotovanja za 15.000 ši-
lingov namordaj. Pripravno
tudi za boljšega čevljarija.
Ponudbe na: Kozic, Graz, Kolbengasse 5.

Svarilna.
Podpisani izjavjam, da ni-
sem plačnik za dolgo, ki
jih dela moja žena Angela
Detela ali pa moja tašča
Terezija Sadar. Leop. Detela.

Otroški vozički
sportni in luksusni, po naj-
nižji ceni in največja za-
loga. Prodaja na obroke,
ceniki franko. Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles
in otroških vozičkov, Ljub-
ljana, Karlovska c. 4. 66 L

Lastnina in tisk Narodne tiskarne.

To in ono.

Umetnost pred sodiščem.

V Pragi je bila te dni končana senzacionalna sodna obravnavna. Akademični rezbar Jaroslav Mara je tožil profesorja umetniško-obrtne šole dr. Jaromira Peřírka, znanega praska kritika in urednika umetniške revije »Volny směry« radi članaka, ki je izšel v omenjeni reviji pod naslovom »Kip za tovarje Narodnega divadla v Pantheonu«. Jaroslavu Maru je narabil deželni upravni odbor, da napravi za Pantheon Verudinov doprsni kip, kritik dr. Peřírka pa je v svojem članku o tem sklepku izrazil dvom, da bi mogel biti Mara, pristaš mlajše generacije, za to delo dovolj kvalificiran.

Sodišče je povabilo 30 prič iz umetniških krogov, med njimi znane češke mojstre Alfonza Mucha, slikarja Maksa Švabinskega, rezbarja Ladislava Salouna, Františka Bílek, prof. Kafka in več drugih oddežljive umetnosti. Razvila se je izredno živahnna debata o tem, v koliko sme kritiki soditi o umetniških delih v tem izjemnem slučaju. V prvem slučaju so bila mnemja zelo oddvojena, v drugem pa je večina prič zavzela stališče, da je v Marovem slučaju kritizirano umetniško delo še prej, preden je bilo dovršeno ali pa morda celo zavet. Globok vtis je napravila izjava danes morda največega češkega skulptorja Bíleka, ki je v temperamenjem zavoru omenil, kako težko človek oceni človeka in umetnik umetnika in kako kritika včasih ubija največje talente. Menovi je slučaj znamenitega slikarja Mikuláša Aleše, ki ga smatrajo danes vsi poznavci umetnosti poleg Manesa za glavnega reprezentanta češke slikarske umetnosti, a vendar Aleš ni zapustil nobene res monumentalne slike, ker ga je takratna kritika podcenjivala. Slično se je izrazil pred sodiščem tudi Vladislav Saloun. In ker se temu nazivaju pričnili tudi ostali umetniki, je sodišče konstatiralo, da se je zgodila Maru krivica in obdušili kritika dr. Peřírka na 700 Kč globe ali 7 dni zapora.

Boj ruskega zdravnika proti smerti.

Sovjetski medicinski krogi so se ponovno lotili problema, ki natančno vpliva na življenočnost. Umetniški delo je v tem delu zavzelo različne stališča. Profesor Andrejev je kot strokovnjak načrtoval navzočemu občinstvu obširen zgodovinski pregled o zdravnškem boju proti smerti. Govoril je podrobno o tem, kako je skušala medicina tekom stoletij oživljati mrtve organizme. Svoje predavanje je zasnoval na principu, da mnogi organizmi žive še dalje, ko je srce že prenehalo utrpati. Opozoril je auditorij na znane poizkuse, kar je prvi pogoj za elektrostimulacijo. Slednji pa je v svojem članku o tem sklepku izrazil dvom, da bi mogel biti Mara, pristaš mlajše generacije, za to delo dovolj kvalificiran.

imeniti ruski zdravnik prof. Andrejev v počitniščem muzeju predavanje, ki je zbralo v javnosti splošno zanimanje.

Profesor Andrejev je kot strokovnjak načrtoval navzočemu občinstvu obširen zgodovinski pregled o zdravnškem boju proti smerti. Govoril je podrobno o tem, kako je skušala medicina tekom stoletij oživljati mrtve organizme. Svoje predavanje je zasnoval na principu, da mnogi organizmi žive še dalje, ko je srce že prenehalo utrpati. Opozoril je auditorij na znane poizkuse, kar je prvi pogoj za elektrostimulacijo. Slednji pa je v svojem članku o tem sklepku izrazil dvom, da bi mogel biti Mara, pristaš mlajše generacije, za to delo dovolj kvalificiran.

Sodišče je povabilo 30 prič iz umetniških krogov, med njimi znane češke mojstre Alfonza Mucha, slikarja Maksa Švabinskega, rezbarja Ladislava Salouna, Františka Bílek, prof. Kafka in več drugih oddežljive umetnosti. Razvila se je izredno živahnna debata o tem, v koliko sme kritiki soditi o umetniških delih v tem izjemnem slučaju. V prvem slučaju so bila mnemja zelo oddvojena, v drugem pa je večina prič zavzela stališče, da je v Marovem slučaju kritizirano umetniško delo še prej, preden je bilo dovršeno ali pa morda celo zavet. Globok vtis je napravila izjava danes morda največega češkega skulptorja Bíleka, ki je v temperamenjem zavoru omenil, kako težko človek oceni človeka in umetnik umetnika in kako kritika včasih ubija največje talente. Menovi je slučaj znamenitega slikarja Mikuláša Aleše, ki ga smartajo danes vsi poznavci umetnosti poleg Manesa za glavnega reprezentanta češke slikarske umetnosti, a vendar Aleš ni zapustil nobene res monumentalne slike, ker ga je takratna kritika podcenjivala. Slično se je izrazil pred sodiščem tudi Vladislav Saloun. In ker se temu nazivaju pričnili tudi ostali umetniki, je sodišče konstatiralo, da se je zgodila Maru krivica in obdušili kritika dr. Peřírka na 700 Kč globe ali 7 dni zapora.

Moderna higijena obutve.

Amerikanci, ki se zelo zanimajo za vse panoge zdravstva in telesne higijene, so prepricani, da povzročajo različne bolezni in nedostatke na nogah v prvi vrsti narejeni čevljii, kupljeni v trgovini. Nogi se v temenih čevljih ne more gibati, muskulatura peša, stopala postane ploščato in neelastično, pojavijo se otisanci ali kurja očesa in vse to ovira človeka v boju. Da se to ne zgodi, morajo biti čevljii prostorni, narejeni po meri. Glavno, na kar moramo posebno paziti pri dobrni obutvi, je, da je notranjost čevljia, določena za peto, primočrno poglobljena. Visoke pete silijo nogo v sprednjem zozenju del čevljia, kjer se nogo sama stiska. Če je peta prenizka, se nogo kmalu utridi, v petah se pa pojavijo boleznine. Notranjost čevljia v tem delu, kjer je peta, mora

biti narejena tako, da dobro obdaja in drži nogo tja do gležnja. Tudi notranjim gležnjem, mora biti razmeroma tesna, da lahko podpira vzbočnost noge. Notranji rob podpirata in peta mora tvoriti ravno črto. Če je zunanj rob podpira prester, se pojavijo na meznih kurja očesa. Čevelj ne sme biti tesen, vendar pa ne tako prostoren, da bi noge skakala v njem in se drgnila ob usnje.

Spošlo je treba glede obutve omentiti, da je njen glavni namen varovati noge mraza, mokrotne in trdih tal. Sicer pa mora biti čevzel tako elastičen, da niti najmanj ne ovira normalnega gibanja muskulature, kar je prvi pogoj za elektrostimulacijo. Slednji pa je omembo takozvanega ploščata nogo, ki je običajni pojav pri vseh onih, ki se ne zmenjuje dosti za higijeno obutve. Kakor rečeno, nastane ta boleznet tako, da deloma teža telesa, deloma pa oslabitev muskulature na stopalih vpliva na vzbočnost noge, ki postane nižja ali ploščata. Umetne vložke, ki jih prodajajo v trgovinah, so dobre samo dočelj, dokler se muskulatura zopet ne izuri tako, da lahko tvori in podpira vzbočnost. Cim pa si miški obutve tolko opomore, da lahko drži notranji rob stopala v primerni višini, je treba takoj odstraniti umetno oporo stopalove vzbočnosti.

Anekdot.

Zidovski posred valce pri ženitvah je hotel vslil nekemu kmetu dekle, ki je imel za seboj burno prošlost. Kmet je bil ogorčen, češ, kako si drzne ponujati mu dekle, ki je šlo po rokah vseh okoliških fantov. Žid pa pomilovalno pogleda in pravi: »No, nikar ne pretiravajte, saj naš kraj ne posebno velik!«

Po dunajskem Grabnu so šli širje Židje, za njimi pa dva antisemita, ki sta jih grdo zmerjala. »Zdi se mi, da govorita o nas« je pripomnil eden. »Res leti to na«, pravi drugi Žid. »Morali bi reagirati,« oglaši tretji. »Kaj hočeš početi?«, pravi četrti, »stam sta dva, mi smo pa sami!«

Neki češkoslovaški krožek je postal na kmete govornika, ki naj bi predaval o predsedniku. Svoje predavanje je začel z uvodom, rekoč: 7. marca je minilo 75 let, od kar se je rodil veliki mož, naš predsednik T. G. Masaryk. Takrat češkoslovaški narod ni vedel, kdo se mu je rodil, pa tudi sam predsednik Masaryk ni pomisli, kaj bo nekoč iz njega...

Glavni urednik:
RASTO PUSTOLEMŠEK.

Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

Brez posebnega obvestila.

291

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

V globoki žalosti naznanjam v lastnem in v imenu sorodnikov, da mi je moja draga, nepozabna soproga, vzor gospodinja, gospa

VINCENCIJA URLEP roj. URBAS
hišna posestnica in trgovka

v sredo, dne